

۱۱۳۳۷۴۴
۹۰ / ۸ / ۲۱

ثبت شده

الله الرحمن الرحیم

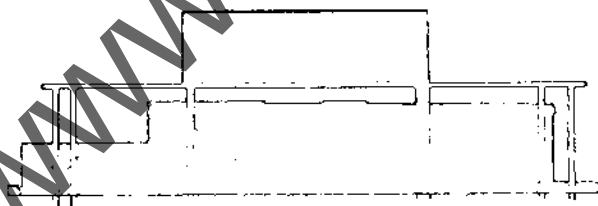
..... جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

مجموعه های آموزشی و

پرورشی

طرح حیات طیبه

معاونت آموزش متوسطه

..... ستاد مرکزی مجموعه های آموزشی و پرورشی

عنوان و نام پدیدآور	مجمع‌های آموزشی و پرورشی (طرح حیات طیبه)/معاونت آموزش متوسطه
مشخصات نشر	ستاد مرکزی مجتمع‌های آموزشی و پرورشی
مشخصات ظاهری	تهران: مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۰.
شابک	۸۸ ص: مصور (رنگی)، نمودار.
وضعیت فهرست‌نویسی	۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۰۳۶۲-۲
یادداشت	فیبا
موضوع	کتابنامه: ص ۸۷
موضوع	طرح حیات طیبه
شناسه افزوده	مدرسه‌ها -- ایران -- ادغام
شناسه افزوده	ایران. وزارت آموزش و پرورش. معاونت آموزش متوسطه.
شناسه افزوده	ستاد مرکزی مجتمع‌های آموزشی و پرورشی.
رده‌بندی کنگره	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه).
رده‌بندی دیویی	۱۳۹۰ م ۳ الف ۹۷۸/۳ LC
شماره کتابشناسی ملی	۳۷۹/۲۶۳۰۹۵۵
	۲۴۵۵۵۲۸

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
وزارت آموزش و پرورش

مجمع‌های آموزشی و پرورشی «طرح حیات طیبه»
معاونت آموزش متوسطه

ستاد مرکزی مجتمع‌های آموزشی و پرورشی
طراح گرافیک: فرشید پیمان‌پو

چاپ اول: ۱۳۹۰

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی چاپ و صحافی از: شرکت چاپ بانک ملت

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

شابک ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۰۸ - ۰۳۶۲ - ۲

ISBN 978-964-08-0362-2

نشانی: تهران: خیابان سپهبد قرنی، پل کریمخان زند، کوچه شهید محمود حقیقت‌طلب شماره ۸
تلفن: ۸۸۸۰۰۳۴۴-۹ (دورنویس) (فلکس): ۸۸۹۰۳۸۰۹

حضرت امام خمینی (ره):

توجه کنید که دوره مدارس مهمتر از دانشگاه است ، چرا که رشد عقلی بچه‌ها در این دوره شکل می‌گیرد .

مقام معظم رهبری (مدظله العالی):

هر چه آموزش و پرورش بتواند از گسترش کمی پرهیز کند بهتر است، گسترش کیفی باید در اولویت باشد بالا بردن ارتقاء رتبه‌ی معلمان از لحاظ آمادگی، تجربه، دانش، فرهنگ؛ این چیزهایی است که در آموزش و پرورش مهم است.

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
سخن نخست	۷
پیشگفتار	۹
مجتمع‌های آموزشی و پرورشی از نگاه جهاد اقتصادی	۱۱

فصل اول

مقدمه	۱۳
ضرورت (انگیزه‌ها - دلایل و دغدغه‌ها)	۱۴
اهداف	۱۶
پیشینه مجتمع آموزشی	۱۷
اهداف و انگیزه‌های تأسیس مجتمع‌های آموزشی	۱۸
تجربه تأسیس مدارس خوشه‌ای در جهان	۲۱
بررسی اجمالی پیشینه مجتمع‌های آموزشی و پرورشی در	۲۵
تجربه تأسیس مجتمع‌های آموزشی در ایران بعد از انقلاب اسلامی	۲۸
مبانی نظری	۳۱
جامعیت و توالی آموزش و تربیت	۳۳
بعد اقتصادی	۳۵
بعد اجتماعی	۳۷
بعد کیفیت آموزشی	۳۹
بعد عدالتی	۴۰
بعد مدیریتی	۴۱

۴۸	 اصول و مبانی تأسیس مجتمع‌های آموزشی (مدارس خوشه‌ای)
۵۲	 نمودار چکیده مبانی نظری و فلسفی تشکیل مجتمع‌های آموزشی و ...
۵۳	 مدل‌های مختلف استقرار و کارکرد مدارس خوشه‌ای (تجارب جهانی)
۶۰	 مدل‌های رایج مجتمع‌های آموزشی در ایران
۶۴	 مدل بنا شده بر اساس مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش

فصل دوم

۶۷	 استلزامات
۶۷	 درون سازمانی
۷۰	 برون سازمانی

فصل سوم

۷۱	 ارزشیابی طرح
۷۲	 ۱- ارزشیابی از بافت
۷۳	 ۲- ارزشیابی درونداد
۷۴	 ۳- ارزشیابی از فرایند
۷۴	 ۴- ارزشیابی از فرآورده

فصل چهارم

۷۷	 آیین نامه اجرایی تشکیل مجتمع‌های آموزشی و پرورشی
۸۷	 منابع و مآخذ

سخن نخست

گام بلندی که می‌تواند به عنوان راهبردی اساسی در راستای تحول بنیادی موجب بهره‌وری بیشتر از امکانات پراکنده انسانی و مادی در آموزش و پرورش به ویژه مدارس تلقی گردد، ایجاد مجتمع‌های آموزشی و پرورشی است که در این قالب مدارس موجود ضمن حفظ هویت و استقلال نسبی خود در چارچوب هویت و مدیریتی مشترک و واحد در ابعاد مختلف و در تعامل با یکدیگر فعالیت نموده و از این طریق منابع انسانی و مادی آنها با هم‌افزایی به بهترین وجه در خدمت جامعه دانش‌آموزی در طول دوران تحصیل قرار می‌گیرد.

در گام اول از سال تحصیلی ۹۰ - ۸۹ این طرح در مناطق روستایی و عشایری با دایر شدن حدود ۸۰۰۰ مجتمع آموزشی و پرورشی آغاز گردید. گام بعدی که تشکیل مجتمع‌ها با عنوان حیات طیبه در مناطق شهری است و موضوع این کتاب نیز می‌باشد از سال تحصیلی ۹۱ - ۹۰ برداشته خواهد شد، که پیش‌بینی می‌شود در سال اول اجرا حدود ۴۰۰۰ مجتمع به بهره‌برداری برسند و مسلماً به تدریج و سال به سال با فراهم‌تر شدن زمینه‌های لازم بر این آمار افزوده خواهد شد. بطوری‌که حداکثر تا ۳ سال آینده به جز موارد استثنایی و غیرقابل اجتناب، شاهد مدارس منفرد و منزوی در سراسر کشور نباشیم.

ذکر این نکته نیز ضروری است همه این اقدامات گسترده در حالی صورت گرفته که اصولاً تاکنون در ساخت و ساز واحدهای آموزشی چه در بخش دولتی و چه در

بخش خصوصی، ساخت فضاهای تعریف شده و استاندارد ویژه مجتمع که دربرگیرنده دوره‌های مختلف تحصیلی باشد کم‌تر مورد توجه بوده و امید است سازمان‌ها و دستگاه‌های ذیربط با ورود جدی‌تر به این موضوع، شرایط لازم را برای رشد و توسعه مجتمع‌های آموزشی و پرورشی بیش از پیش فراهم آورند.

بدیهی است ضامن اصلی موفقیت هر طرح و ایده صبر و حوصله و سعه صدری است که می‌باید همه عزیزان دست‌اندرکار در سطوح مختلف مبذول نمایند تا به تدریج و با رفع کاستی‌ها و نقایص احتمالی که در بستر زمان قابل حل و فصل است شاهد دستاوردهای مورد نظر باشیم. مسلماً طرح مجتمع‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیست و انتظار می‌رود با بهره‌گیری از تجربیات گذشته و نگاهی امیدوار به آینده نهالی را که دیروز و امروز به مدد یکدیگر کاشته‌ایم، در زمانی نه چندان طولانی به درختی متومند و بارو مبدل گردد.

در خاتمه از کلیه همکاران در سطوح مختلف صف و ستاد که در مراحل مختلف طراحی و پیگیری تا استقرار طرح و ادامه آن به فراخور خود نقشی ایفا نموده یا خواهند کرد، تقدیر و تشکر می‌نمایم و برای همگی از خداوند متعال در کلیه شئون زندگی و به ویژه خدمت در تعلیم و تربیت فرزندان ایران عزیز آرزوی سعادت‌مندی و توفیق دارم.

حمیدرضا حاجی‌بابایی

وزیر آموزش و پرورش

پیشگفتار

طرح مجدد ایده تشکیل مجتمع های آموزشی و پرورشی از سوی وزیر محترم، محافل و مراجع علمی و کارشناسی امور تعلیم و تربیت را ترغیب نمود تا از ابعاد مختلف بر آن نظر کرده، به طوری که در مدتی نسبتاً کوتاه ادبیات و سندهای متعددی راجع به آن جمع آوری گردید و پشتوانه تصمیمات بعدی قرار گرفت.

تشکیل مجتمع های آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری گام نخست در این عرصه بود که از سال تحصیلی ۹۰-۸۹ مورد اجرا گذاشته شد و برای گام بعدی یعنی استقرار مجتمع ها در مناطق شهری با توجه به ملاحظات و مقتضیات خاصی که در این گام متصور بود و احساس نیاز به مطالعات و لزوم تعمق بیشتر در ابعاد علمی و اجرایی موضوع، به یک سال بعد یعنی سال تحصیلی ۹۱-۹۰ موکول گردید. متعاقباً بنا به مأموریت محوله کارگروه ویژه ای در این معاونت با مسئولیت دفتر آموزش و پرورش متوسطه راهنمایی شکل گرفت تا در جنبه های وسیع تر و ابعاد عمیق تر به بازخوانی، مطالعه و طراحی موضوع بپردازند. در این فاصله حدوداً یکساله، کارگروه ویژه مبادرت به فعالیت های زیر نمود:

- ۱- جمع آوری اسناد، سوابق و متون علمی پژوهشی داخلی و خارجی از طرق مختلف جهت تدوین پیشینه و مبانی علمی و نظری موضوع.

- ۲- برگزاری نشست های متعدد با افراد صاحب نظر.

- ۳- برگزاری نشست ها و جلسات متعدد با مدیران کل و معاونان آموزش و پرورش استان ها و کسب نظراتشان.

- ۴- برگزاری نشست ها و جلسات متعدد با مدیران و کارشناسان حوزه ستادی.

- ۵- برگزاری جلسات متعدد با مدیران مجرب مدارس.

۶- برگزاری جلسات متعدد با مدیران و مسئولان مجتمع های آموزشی و پرورشی غیر دولتی.

۷- اجرای امکان سنجی تشکیل مجتمع ها در شهرها در کلیه استان های کشور و جمع آوری آمارهای لازم و تحلیل آنها.

۸- تدوین آیین نامه اجرایی طرح به پشتوانه مطالعات نظری، امکان سنجی و مباحثات انجام شده در جلسات و نشست های مختلف و تصویب آن در شورای عالی آموزش و پرورش.

۹- تهیه و انتشار کتابی که در پیش رو دارید در چهار فصل شامل پیشینه و مبانی نظری، استلزامات، ارزشیابی و آیین نامه اجرایی آن که پس از چندنوبت ویرایش و اصلاح در نشست ها و جلسات یادشده، بدین وسیله تقدیم حضور مخاطبان و علاقمندان می گردد. برخود لازم می دانم از کار گروه تخصصی تدوین سند مجتمع های آموزشی و پرورشی به ویژه آقایان منوچهر فضلی خانی، علیرضا محمد میرزایی، دکتر مجید قدمی، علاءالدین کیا، غلامرضا لشکرلوکی، حمید قربانی پور محمدی، فرهاد فتحی نژاد، حسن تقی پور کران و سرکار خاتم ها مرضیه مسگرزاده و رقیه اروجلو که در کلیه مراحل فرایند تولید سند و اقدامات مربوط به آن نقش اصلی را داشته اند، تقدیر و تشکر نمایم. باشد که مورد استفاده و عنایت کلیه همکاران بویژه مدیران و عزیزی که در مجتمع ها عهده دار مسئولیتی هستند قرار گیرد و راه نویی را که با عنوان «حیات طیبه» گشوده شده با جدیت و تلاش و کار مضاعف همراه با بینش، نگرش و دانش نظری و عملی و قبل از هر چیز توکل به خداوند منان به بهترین وجه به پیش برند و سال به سال با افزودن ابتکارات و تجربیات بدست آمده موجبات تعالی نظام آموزش و پرورش کشور و نهایتاً خدمت رسانی توأم با رضایت بخشی بیشتر به کودکان، نونهالان و نوجوانان ایران عزیز را فراهم آورند.

ابراهیم سحرخیز

معاون آموزش متوسطه

و رئیس ستاد مرکزی مجتمع های آموزشی و پرورشی